

© IDG Nederland. Niets uit de hier aangeboden publicaties mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Het verlenen van toestemming tot publicatie strekt zich tevens uit tot het in enige vorm elektronisch beschikbaar stellen. Deze pdf is uitsluitend voor particulier gebruik. Voor commercieel gebruik neem contact op met de uitgever. Hoewel aan Zoom.nl uiterste zorg is besteed, aanvaarden de redactie noch de uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in de hier aangeboden tekst.

losse objectieven

tekst Jeroen Horlings foto's Jeroen Horlings, Johan Ensing (landschap), Lidy Bezemer (vakantie), Leon Baas (macro), Marian Korte (portret), Freddy Leemans (dieren)

De Sigma 18-200 mm F 3,5 - 6,3 is heel handig als je alles met één lens wilt doen.

Vakantie

Soort lens: allround/superzoom

Op vakantie loop je misschien liever niet met een zware fototas rond. Als je evenmin constant van lens wilt wisselen, is een 'superzoom' wel zo handig. Door het grote bereik van 18 tot 200 mm of meer kun je vrijwel overal uit de voeten, of het nu in de stad is of in de vrije natuur. Superzooms zijn over het algemeen niet erg lichtsterk, en de beeldkwaliteit is minder dan die van lenzen met een bescheiden zoombereik, maar ze zijn wel erg praktisch. Als je de nadelen voor lief neemt, is een superzoom de ideale vakantielen.

De juiste lens voor

Fotografie kent vele disciplines. Denk bijvoorbeeld aan landschappen, portretten, natuur, sport en macro. Helaas is het niet zo dat al deze onderwerpen perfect te bestrijken zijn met één enkele lens, en al helemaal niet met de bij je camera geleverde kitlens. Als je je als spiegelreflexbezitter wilt specialiseren, ben je dus al snel toe aan een extra lens. Maar welke, en waar moet je bij aankoop op letten?

Toe aan een nieuwe lens? Zo scheid

Als je een nieuwe lens wilt aanschaffen, komt er heel wat op je af. Eerst moet je beslissen wat voor soort lens je wilt, bijvoorbeeld een tele-, groot-hoek- of macrolens. Het is daarbij handig als de nieuwkomer een mooie aanvulling vormt op de lens of lenzen die je al hebt.

Vervolgens moet je bepalen welk bedrag je voor de nieuwe aanwinst overhebt. Losse lenzen zijn al vanaf een paar honderd euro te koop, maar als je hoge eisen stelt aan lichtsterkte, autofocusnelheid en bouwkwaliteit, betaal je beduidend meer. Een goede lens kost een flinke duit, maar daar staan meer gebruiksmogelijkheden en gebruiksgemak tegenover. Aan de andere kant ga je met een dure

lens niet automatisch betere foto's maken. Een (semi)professionele lens biedt weliswaar meer mogelijkheden, maar als eigenaar moet je die ook weten te benutten. Op welke punten dien je nu te letten bij de koop van een nieuwe lens? Laten we beginnen met de optische lenseigenschappen, om vervolgens over te gaan naar de mechanische kenmerken.

01 Lichtsterkte

De lichtsterkte van een lens is van groot belang als je ook in situaties met weinig licht wilt kunnen fotograferen. Denk bijvoorbeeld aan binnenshuis zonder flitser, bij een concert of theatervoorstelling, of buiten in de schemering of tijdens slecht weer. De meeste kitlenzen hebben een lichtsterkte die

© IDG Nederland. Niets uit de hier aangeboden publicaties mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Het verlenen van toestemming tot publicatie strekt zich tevens uit tot het in enige vorm elektronisch beschikbaar stellen. Deze pdf is uitsluitend voor particulier gebruik. Voor commercieel gebruik neem contact op met de uitgever. Hoewel aan Zoom.nl uiterste zorg is besteed, aanvaarden de redactie noch de uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in de hier aangeboden tekst.

EEN HOGE LICHTSTERKTE IS VAN WEINIG NUT ALS DE FOTO'S NIET SCHERP ZIJN

De Sigma 50-500 mm F4 - 6,3 telezoom is heel geschikt om wilde dieren te fotograferen.

Dieren in het wild

Soort lens: supertele

Of je nu vogels, herten of olifanten op safari wilt fotograferen, een flinke telelens is een absolute must. Een modale telezoom - zoals een 55-200 of 70-300 mm - is wel bruikbaar, maar je komt al snel telebereik te kort. Voor nog langere lenzen moet je aardig diep in je buidel tasten. Troost je met de gedachte dat zelfs een 800 mm lens vaak niet genoeg is om wilde dieren op enige afstand beeldvullend op de foto te krijgen. Een goede positie is daarom minstens zo belangrijk. Met een niet te gek lange lichtsterke telelens kun je uit de hand fotograferen, maar een statief komt met 'telekanonnen' altijd goed van pas.

ieder onderwerp

je het kaf van het koren

verloopt van F 3,5 in de groothoek- naar F 5,6 in de telestand. Dat is niet bepaald lichtsterk. Daarbij komt dat die geringe lichtsterkte niet bevorderlijk is voor een vlotte scherpsstelling.

Voor je beeldvorming: een lens met een lichtsterkte van F 2,8 laat bij volle opening vier keer zoveel licht door als eentje met lichtsterkte F 5,6. Dit betekent dat je minder gauw een hoge lichtgevoeligheid nodig hebt. Dat is goed voor de beeldkwaliteit, want hoge lichtgevoeligheden gaan hand in hand met veel beeldruis. Bovendien kun je in situaties met slecht licht uit de hand blijven fotograferen. Met een minder lichtsterke lens zit je dan vast aan langere sluitertijden, wat een grotere kans op bewegingsonscherpte geeft.

02 Scherpte

Dat de ene lens scherper tekent dan de andere is goed te merken bij de grootste diafragmaopening, ofwel de laagste diafragma waarde. Alle lenzen tekenen scherper naarmate het diafragma wordt dichtgeknepen, waarbij F 8 tot F 11 meestal de maximale scherpte geeft. Veel lenzen kunnen niet op de grootste opening een écht scherp plaatje afleveren; ze tekenen met andere woorden een beetje 'soft'. Daardoor kun je bij weinig licht niet van die hoge lichtsterkte profiteren. Dus moet je diafragmeren, wat weer tot langere sluitertijden en een grotere kans op bewegingsonscherpte leidt. Zijn lichtsterkte en scherpte beide van belang, test dan voor aankoop hoe scherp een lens bij volle opening tekent.

03 Kleurweergave en contrast

Ook kleurweergave en contrast kunnen van lens tot lens verschillen. Zo geeft de ene lens een contrastrijker plaatje dan de andere, wat weer in de nabewerking scheelt. Een neutrale kleurweergave is natuurlijk altijd een pre.

04 Vertekening

Veel lenzen hebben last van vertekening, met name aan beide uiteinden van het zoombereik. In de groothoekstand heb je meestal last van tonvormige vertekening en in de telestand van kussenvormige. Dit betekent dat rechte lijnen aan de randen van het beeld naar buiten respectievelijk naar binnen buigen. Vooral superzooms en extreme groothoeklenzen

losse objectieven

De Nikon 85 mm F 1,8 D is een typische portretlens.

Portretten

Soort lens: korte telelens

Als je het leuk vindt om mensen (of dieren) te portretteren, dan vormt een korte telelens de beste keus. Een lens met een brandpuntsafstand van 50 mm is door de gebruikelijke verlengingsfactor reeds geschikt. Een 85 of 100 mm lens doet het echter vaak nét iets beter, doordat je met een langere brandpuntsafstand sneller een onscherpe achtergrond krijgt. Bovendien kun je meer afstand houden tot je onderwerp en krijg je een natuurlijker perspectief. Ook de lichtsterkte van de lens is van belang, want een grote lensopening geeft eveneens minder scherptediepte. Hoewel de klassieke portretlens een vaste brandpuntsafstand heeft, is een telezoom (zoals een 55-200 mm) bij voldoende licht een prima alternatief.

hebben last van vertekening. Je kunt die vertekening weliswaar corrigeren met behulp van beeldbewerkingsoftware, maar een lens die niet of nauwelijks vertekent, bespaart je achteraf een hoop tijd.

05 Vignettering

Vooraf bij groothoek(zoom)lenzen is vignettering een bekend probleem. De foto's worden dan ontsierd door donkere hoekjes, die verdwijnen naarmate je diafragmeert. Vignettering kan soms toegevoegde waarde hebben, maar ook dan is het veel prettiger als je de gewenste dosis achteraf softwarematig kunt toevoegen.

06 Vast brandpunt of zoom?

Met een zoomlens kun je je onderwerp heel precies uitkaderen, zonder dat je dichterbij of verder weg

hoeft te gaan staan. Daarnaast bestaan er ook lenzen met een vaste brandpuntsafstand, bijvoorbeeld 50 mm. Het voordeel van zulke lenzen is dat ze veel lichtsterker zijn dan een zoomlens en minder last hebben van lensfouten als vignettering en vertekening. Bovendien tekenen vaste brandpunten vrijwel altijd scherper dan zooms. Tegenover al die voordelen staat het nadeel dat je vaker van lens zult moeten wisselen.

07 Bouwkwiteit

Goedkopere lenzen zijn doorgaans (bijna) helemaal gemaakt van plastic, soms zelfs met inbegrip van de bajonetvatting. Ook bevatten ze relatief weinig glaselementen. Dat hoeft niet per se in een slechte beeldkwaliteit te resulteren, maar de lens is hierdoor wel kwetsbaarder voor stoten of valpartijen. Duurdere lenzen zijn beter afgewerkt en bevatten

in de regel meer glas en staal. Al met al kunnen ze daardoor beter tegen een stootje. Ze zijn wel een slag groter en een stuk zwaarder. Er zijn ook lenzen met een stof- en spatwaterdichte behuizing, die ook tijdens slecht weer of extreme omstandigheden te gebruiken zijn. Dergelijke lenzen zien we vooral in het professionele segment.

08 Autofocussnelheid

Iedere lenzenfabrikant heeft z'n eigen autofocus-systeem. Sommige systemen werken snel en geruisloos (Canon's USM, Nikon's SWM/AF-S en Sigma's HSM), terwijl andere traag en met veel rumoer scherpstellen. Het autofocus-systeem van de camera speelt natuurlijk eveneens een rol, maar de lens moet het zware werk verzetten. Over het algemeen stellen duurdere lenzen, mede dankzij hun hogere

Met de Tamron 90 mm F 2,8 macrolens kun je onderwerpen op ware grootte (1:1) afbeelden.

De Canon 17-40 mm F 4 L is een prima groothoekzoom.

SOMMIGE LENZEN HEBBEN OPTISCHE BEELDSTABILISATIE

Landschappen

Soort lens: groothoek

Voor landschapsfotografie verdient een groothoeklenzen over het algemeen de voorkeur. Het typische groothoekperspectief levert weidse vergezichten met veel diepte op, mits je niet verzuimt iets op de voorgrond mee in beeld op te nemen. In principe voldoet de kitlens prima voor landschappen, maar als je meer lichtsterkte of meer groothoekbereik zoekt, zijn er legio alternatieven. Vergeet een bijpassend polarisatiefilter niet, voor mooie blauwe luchten en helder water. Goede groothoeklenzen zijn vaak pittig geprijsd.

Bloemetjes en bijtjes

Soort lens: macrolens

Wie serieuze close-ups wil maken van bloemen, planten en insecten, is gebaat bij een 'echte' macrolens. Veel zoomlenzen die de aanduiding 'macro' dragen, komen immers niet verder dan een afbeeldingsmaatstaf van 1:3 of hooguit 1:2. In het laatste geval verschijnt het onderwerp half zo groot in beeld als in werkelijkheid. Met een echte macrolens haal je een vergroting van 1:1, zodat het onderwerp levensgroot wordt afgebeeld. Hoe langer de brandpuntsafstand, des te meer afstand je kunt bewaren tot je onderwerp. Bij schuwe insecten levert dat een grotere trefkans op.

lichtsterkte, sneller en nauwkeuriger scherp dan goedkopere. Vooral bij sport- en actiefotografie is dat geen overbodige luxe.

09 Fullframe of crop?

Er zijn momenteel twee soorten lenzen op de markt: 'fullframe' en 'crop'. De eerste soort is ontworpen voor een beeldsensor of negatief van 24 bij 36 millimeter, met andere woorden het traditionele kleinbeeldformaat. Een dergelijke lens kan daardoor zowel op analoge als digitale camera's worden gebruikt, camera's met een fullframe-sensor (zoals de Canon EOS 5D of 1Ds) inbegrepen. Omdat de meeste digitale spiegelreflexen kleinere sensoren hebben, worden er ook speciale lenzen voor die formaten ontwikkeld. Canon geeft zulke lenzen de aanduiding EF-S mee, Nikon en Tokina DX

en Sigma DC. Dergelijke lenzen kunnen goedkoper en lichter zijn dan hun fullframe-tegenhangers. Ze zijn echter niet bruikbaar op een analoge of fullframe-camera, aangezien de kleinere beeldcirkel dan tot zware vignettering leidt. Als je van plan bent om in de toekomst misschien een fullframe-camera aan te schaffen, is het slim om daar bij aankoop van een nieuwe lens rekening mee te houden.

10 Beeldstabilisatie

Sommige lenzen zijn uitgerust met optische beeldstabilisatie. Een bewegend element in de lens compenseert lichte trillingen van je hand, waardoor je langere sluitertijden kunt gebruiken dan normaal. In de praktijk is een winst van drie tot vier 'stops' haalbaar. Met een 400 mm lens met beeldstabilisatie kun je nog met 1/50e seconde uit de hand scherpe

foto's maken, terwijl daar gewoonlijk 1/400e seconde voor nodig is. Beeldstabilisatie is vooral zinvol als je regelmatig onder slechte lichtomstandigheden fotografeert. In combinatie met een telelens is de meerwaarde het grootst. Bedenk daarbij wel dat beeldstabilisatie uitsluitend bewegingen van de camera compenseert, en niet van het onderwerp.

Conclusie

Tijdens de zoektocht naar een nieuwe lens moet je zowel de optische als de mechanische kwaliteit in het oog houden. Een beetje research voor aankoop betaalt zichzelf gegarandeerd terug. De ideale lens bestaat niet, dus weeg zorgvuldig alle voor- en nadelen tegen elkaar af en stel je eigen prioriteiten. Voor iedere tak van fotografie is een geschikte lens te vinden, ook binnen een beperkt budget. <